

ידיהם ממנו עד שיזרק הדם [משנה וגמרא שם].

ואם איתא — כדבריך ד"פר" משמע אפילו לאחר מיתה, אם כן אף "שה" משמע כן מושכין ידיהם ממנו "עד שיזרוק" מיבעי ליה לתנא לומר?! (62)

ומשנינן: **שאני התם** בקרבן פסח, כיון דכתיב: "**ואם ימעט הבית**" [רש"י]. אם רצו מנויין להימעט ולמשוך את ידיהם, לא יעשו כן רק "מהיות משה" דהיינו מחייתה דשה כלומר: שהייתו קיימת ולא משישחט. (63)

מתלב מר זוטרא לסוכרים ש"פר" משמע אפילו לאחר מיתה:

כתיב בפרשת פדיון פטר חמור: וכל פטר

[יהיו מועטים מהיות משה אחד שאין יכולין לאוכלו ויבוא לידי נותר] ולקח הוא ושכנו הקרוב אל ביתו במכסת [בחשבון] נפשות, איש לפי אכלו [הראוי לאכילה] תכוסו [לשון מינוי, ונדרש לשון שחיטה] על השה.

ושנינו במשנה בפסחים [פט א]: **נמנין** על הפסח מי שרוצה להצטרף [עד שישחט] —

ומושבין ידיהן ממנו — מי שרוצה לפרוש — "**עד שישחט**", אבל אחר שנשחט אין מושכין ידיהם ממנו דכבר לא מיקרי "שה" —

ורבי שמעון חולק וסבירא ליה, כי אף שאין נמנין עליו אלא עד שישחט, כיון דכתיב "במכסת נפשות תכוסו", ומשמע: במכסת נפשות והדר תכוסו [תשחטו], אבל מושכין

ואם איתא, דקושיית הגמרא היתה אף על המינוי, וראה מה שכתב בזה בד"ה ואם איתא שבגמרא, ובד"ה ואם איתא שברש"י; וסוף דעתו בדעת רש"י שהקושיא היתה אף על המינוי; וראה לשון הריטב"א.

וראה בתוספות שם, שכתבו, דהא דפרכינן "עד שייזרק מיבעי ליה", ומשמע לאחר זריקה פשיטא דלא, "לאו משום דלאחר זריקה לא מיקרי "שה", אלא משום דבתר זריקה דכבר נעשה עיקר כפרה, במה יהא נמנה עליו, ותו לא מיקרי בעליו".

63. נתבאר על פי רש"י וריטב"א; וכתב הריטב"א: יש גורסים: "מהויתה דשה", והכל ענין אחד; וראה תוספות ישנים שתמהו: הואיל ו"הויתה דשה" הוא דרשת רבי שמעון ולא רבנן, כמבואר בגמרא פסחים שהובאה לעיל בהערה 62; וראה בשיח יצחק.

62. בגמרא פסחים על משנה זו איתא: אמר אביי: מחלוקת לימשך, דרבנן סברי "מהיות משה" מחייתה דשה [בעודו בחיים, ורבי שמעון סבר מהויתה דשה [קודם גמר עבודותיו], אבל לימנות דברי הכל עד שישחט, דאמר קרא במכסת נפשות והדר תכוסו.

ומרש"י משמע בפשיטות דקושיית הגמרא כאן, לא היתה על המינוי אלא על לימשך בלבד וכדעת רבי שמעון; ולכן ביאר רש"י תירוץ הגמרא רק על המשיכה ולא על המינוי; ועל דרך זה נתבאר בפנים, וכן ביארו בתוספות ישנים.

אבל מתוספות נ א ד"ה איתיביה, נראה, שקושיית הגמרא היתה אף על המינוי, ולא רק על המשיכה, וכן הוא בהדיא בפירוש רבינו אליקים; [וראה "שמועת חיים" בשם הגרי"ז וה"שפת אמת" בפסחים, מה שכתבו בביאור שיטה זו].

וב"שיח יצחק" דקדק גם מלשון רש"י בד"ה